27687

Poštarina plaćena.

Mali oglasnik
do 20 riječi 10 Dinara. Svaka daljnja riječ 50 para. Debelo štampane riječi naslova po 2 Dinara. Oglasi se plaćaju unaprijed.

Upitima treba priložiti marku za odgovor.

Uzorni Vrtlar

Ilustrovani list za napredno vrtlarstvo i sitno živinogojstvo.

Izlazi jedanput mjesečno. Godišnja pretplata za SHS. Din. 40·—. Za inozemstvo Din. 50·—. Adresa: ::: ZAGREB I., Poštanski pretinac broj 201 :::

Cijena 4 dinara.

Cijene oglasa:
1/1 stranice Din. 250·—
1/8 „ „ 140·—
1/16 „ „ 80·—
1/32 „ „ 45·—
Veći oglasi prema pogodbi. Kod višekratnog uvrštenja popust. Na prvoj strani omota 25% više.

Godina V. **Zagreb, siječanj (januar) 1927.** **Broj 1.**

Sadržaj:

1. Georgina (Dahlia) (Sa sl.). — 2. Vrt kao radionica. 3. Cvjetna svečanost u Japanu (Sa sl.). — 4. Uvjeti klijanja sjemenke. — 5. O sjetvi povrća u redove. — 6. Podloge za kalamljenje voćaka. — 7. Radnje u vrtu mjeseca siječnja (januara). — 8. Razno iz vrtlarstva. 9. Leghorn kokoši (Sa sl.). — 10. Neprijatelji kunića. 11. Razno iz sitnog živinogojstva. — 12. Pitanja i odgovori. — 13. Jubilej našeg saradnika (Sl.). — 14. Iz vrtlarskih krugova: Pedesetgodišnjica umj.-vrtlarskog rada (Sl.). — 15. Bilješke i napomene.

Trgovine cvijeća

!!!

U januaru, februaru i martu prodajem rezano cvijeće **rimskih zumbula,** bijele i plave boje, uz vrlo umjerene cijene, te vrlo povoljne uvjete otpreme. Upiti na: **Marko Marojica,** vrtlar, **Mlini-Župe,** Dubrovnik.

Božidar Malčić
Ljeskovica (Slavonija)
Kupuje i prodaje
sve vrsti šumskog i gospodarskog sjemenja, biljaka, divljaka i voćaka svih domaćih i inostranih vrsta domaćeg i inostranog porijekla i uzgoja, te jamči za klijavost i dobrotu.
Cjenik na zahtjev!

Ukusna izradba modernih
nadgrobnih
vijenaca
bouqueta i raznih arangementa.
Trgovina svježeg cvijeća sa talijanske riviere
T. Svoboda
Zagreb
Frankopanska ulica 2-b
Telefon 10—27

Utemeljeno god. 1892.

Najstarija cvjećarska radnja
Z. PRINZ
ZAGREB, Duga ulica 12
Telefon 9-34
Prvorazredni
cvjetni salon
za izradbu najmodernijih bouqueta, arangementa, dekoracija stolova, bouqueta za vjenčanje, nadgrobnih vijenaca, te svih u cvjećarsku struku zasijecajućih izradba. Umjerene cijene!

Cvijetni salon
H. WILHELM
ZAGREB, Štrosmajerova ulica 4
preporuča
ukusne kite, kao i nadgrobne vijence i sve ostale arangemente! Moderna izradba.

SALON CVIJEĆA
SALON DES FLEURS — BLUMENSALON
ELLA KAISER-HERZMANSKY
Balkan Palace - ZAGREB - Marovska ul. 10

Preuzima sve u struku zasjecajuće radnje po najnovijem ukusu

On se charge de tous les travaux de ce genre en gôut le plus moderne

Übernimmt alle in dieses Fach einschlägigen Arbeiten in neuester Geschmacksrichtung

Vinovu lozu, voćke, ruže
cijepljene i divljake, sve u vrstima i najboljoj kakvoći za **jesensku** i **proljetnu sadnju**
preporuča iz svojeg, po Ministarstvu ovlašćenog, rasadnika
JANKO ŠARIĆ,
vinograd.-voćarski stručnjak
Petrovaradin
(Srijem) kraj Majur kolodvora.
Cjenici sa opisom vrsti besplatno.

Pozor!
Trgovci cvijeća!
Nudam za vezanje vijenaca i ukras: Paprat, svježu, zelenu (Aspidium acul.); Paprat, tri vrste mješanu zelenu i svježu.
Preparirano:
Cykas lišće, Bukove grančice, Ruskus i Paprat, sve zeleno, rujavo i crveno preparirano. Šaljem svaku količinu poštom i željeznicom po najjeftinijoj cijeni. Tražite cjenik!
Ed. Pišler
Vrhnika (Slovenija).

268

ANTUN
KOLAČEK
Preradovićeva ul. 18
(dvorište)
Prima sve vrsti narudžaba za bouquete, vijence dekoracije i t. d., uređivanje vrtova, nasada i perivoja, brzo, točno i uz najumjerenije cijene!

PRODAJEM

oveću količinu lijepo uzraslih Asparagus Sprengeri i plumosus, Chamaerops excelsa, raznovrsnu ukrasnu paprat, lijepo izrasle Biota orientalis, triput presađivane. Uresno grmlje za parkove u raznim vrstama. Visokostablaste kestene i javore, žalobne jasene (Fraxinus monophyla pendula), Cydonia japonica, ruže penjalice (Crimson Rambler, Tausendschön). Jagode velikoplodne.

Sve prve vrsti.

JOS. KOPŘIVA,
gradski vrtlar
Karlovac.

Voćarski i vinogradarski cijepovi

prvorazredni, iz voćarske škole I. DOLINŠEK, ST. PAVEL v Savinjski dolini, Slovenija Tražite cjenik!

Tražimo

2 mlađa vrtlarska pomoćnika za cvijeće i povrće, kao i mlađeg slugu za bašću i k jednom konju. Vrtlarstvo Braće Katzler, Karlovac.

U najam

daje se 25 jutara zemljišta prikladnog za vrtlara ili ekonoma, sa gospodar. zgradama, staklenicima, prvoklasnim plantažama plemenitih voćaka, na vrlo zaštićenom položaju i osobito povoljnoj klimi za voćarstvo i hmeljarstvo. U neposrednoj blizini tržišta i liječilišta. Automobilski promet. Upitati kod Franz Vrečer, voćarska škola, Vojnik pri Celju.

Vrtlarsko mjesto

mogu primiti odmah ili koncem mjeseca. Voleo bi gde u Slavoniji. Star sam 40 god., školu sam svršio u Budimpešti 1897.—1901. Imadem 25 godina prakse. Govorim srpski, njemački i madžarski. Ponude na upravu lista pod br. 916

Pozor vrtlari!

Dajem u najam ili event. prodajem novo, potpuno uređeno trgovačko vrtlarstvo bez konkurencije, sastojeće iz 4 staklenika ukupno 50 met. dugih, 300 kom. klijališnih prozora sa gotovim klijalištima, reklamnim izlogom za trg. cvijeća u sredini grada i vrtom za obrađivanje cirka 2 jutra. Vrtlarija je u funkciji 2 godine. Dajem sve skupa sa robom, stanom i gospodar. nuzprostorijama. Cijenjene ponude i daljnje informacije daje: L. Pavelko, trgovački vrtlar, Čakovec.

JANKOMIR D. D., velevrtlarija i rasadnik

Zagreb-Stenjevec.

POZOR VRTLARI!

Prodajemo iz vlastitog rasadnika sve vrsti prvorazrednih

voćaka
ruža
ukrasnog grmlja
konifera
perena

Tražite posebne ponude, jer vrtlari i preprodavaoci dobivaju znatan popust!

10.000 Thuya occidentalis 2-god. rasadi iz sjemeništa, 100 kom. 50 Din., 1000 kom. 450 Din.; **Picea excelsa** 2-god. rasadi 100 kom. 40 Din., 1000 kom. 350 Din.; **Thuya compacta** 80—120 cm., komad 15 Din.; **Jablan** piramidasti 2-god. rasadi 180—200 cm. komad 8 Din.; **Maclura** 2-god. 100 kom. 50 Din., 1000 kom. 450 Din.; **Cercis siliquastrum**, 2-godišnji rasadi, komad 3 Din. — Razašilje:

Đuro Janč, trgovački vrtlar, Ruma
Regentova ulica 78

Tko? **oglašuje u „Uzornom Vrtlaru", taj polučuje siguran uspjeh!**

Liječenje voćaka preko zime osigurava za narednu godinu

zdrav i mnogobrojan plod

Poškropite voćke za vrijeme zime u danima bez mraza

DRVORIN-OM

Na 10 voćaka potrebno je 5 kg
Za 100 litara otopine potrebno je 10 kg

Cijena Dinara 12·— po kg.

„KAŠTEL" D. D.
TVORNICA KEMIJSKIH I FARMACEUTSKIH PROIZVODA
— KARLOVAC —

Jaja za nasad

od zajamčeno čistokrvnih sjev. amerik. Plymouth-Roks kokoši, težina pjetla 6—7 kg, kokoši 3—4 kg, izvrsne zimske i ljetne nosilice, fina pečenka, lak odgoj, velika otpornost, lanjske godine importirana 2 pjetla i 3 kokoši, ove godine ponovno donešena osobno i importirana 4 pjetla i 8 kokoši za obnovu krvi u svjetloj boji — stajaše Din. 12.575·— prodaje:

Gj. Janković, Glina
(Hrvatska)

dvadeset i prvu godinu postojeća uzorna peradarnica i specijalno gajenje Plymouth Roks pasmine, odlikovan na izložbama: Osijek 1912., I. cjena: novč. nagrada u zlatu; Glina 1912., I. cjena: diploma priznanica; Karlovac 1913., I. cjena: počasna diploma i priznanica; Prag 1914., II. cjena: diploma česke peradarske zadruge; Subotica 1925., I. cjena: zlatna diploma; Glina 1926., I. cjena: diploma Minist. poljoprivrede i voda; Vukovar 1926., I. cjena: diploma I. reda Društva Posestrima. Gajenje u dva roda, jedan za pjetlove, drugi za kokoši, radi obnove krvi. Upute kao i sve obavjesti, koje spadaju na odgoj, bolest i hranu peradi u svako doba badava i franko, da se peradarstvo kod nas što bolje podigne. Pošto u glavnoj sezoni ožujak—travanj ima puno narudžba, koje je onda teško odmah izvršiti, molim za predbilježbe već sada, da dotični naručitelj kad narudžbu pozove i kvočku ima, jaja odmah dobiti može. Nadalje preporučam po meni kroz više godina isprobano izvrsno hranivo za male piliće, 5 kg franko omot i svaka pošta u državi Din 80·—.

3 dinara

po komadu svježa jaja za nasad od čistokrvnih severo-amerikanskih Plymouth-Rocks kokoši. Razašiljem pouzećem ili novac unapred. Kod narudžbe 30 kom. ili više franko svaka poštarina u državi. — Danilo Sakač, Kucura (Bačka).

Vrtlar

oženjen, traži mjesto. Potpuno vješt u svim granama vrtlarskog zanata, pošten i trezan. Cij. ponude molim pod br. 917

Inženjer

agronomije i diplomirani vrtlar (cultivateur i vrtlarski arhitekt) traži kompanjona, vrtlara, sa kapitalom od 25 do 30.000 dinara, radi proširenja postojećeg trgovačkog vrtlarstva i osnivanja rasadnika i trgovine sjemenjem u jednom od najvećih gradova u unutrašnjosti Srbije. — Adresa u uredništvu ovog lista.

Izlazi jedanput mjesečno.
Pretplata Din. 40·— (pol god. Din. 20·—). Za inozemstvo Din. 50·—. Novac, pretplata, oglasi, suradnja i drugo šalje se na: „Uzorni Vrtlar", Zagreb I., Poštanski pretinac 201.

Georgina (Dahlia).

(Sa slikom.)

Lijepa ova biljka ukrasuje najraskošnije kao i najskromnije cvijetnjake od ljeta pa sve do u kasnu jesen, kad nakon hladnih jesenjih mrazova nestaje i tog cvjetnog ukrasa. Dalija je biljka trajnica (perena). Jednom posađena ona kroz više godina na istom mjestu ponovno iz podzemnog svoga gomolja izraste. Ima više vrsta i mnoštvo najrazličitijih sorta, koji broj se svake godine umnožava. Domovina joj je Meksiko, odakle ju je god 1784 prof. Vincens Cervantes, direktor tamošnjeg botaničkog vrta, poslao kaluđeru Cavanillesu, tadanjem direktoru botaničkog vrta u Madridu. Ime je dobila po švedskom botaničaru Andriji Dahlu, učeniku slavnog Linea. Par godina kasnije prozvao je Wildenov jednu vrst ove biljke georginom u čast svog prijatelja Georgija u Petrogradu. Kod nas je dalija i poznata ponajviše pod imenom georgine (gjurine).

Kultura dalije laka je i jednostavna. Uspijeva malne na svakom tlu no najbolje na snažnom, dovoljno dubokom i rahlome tlu i na sunčanom položaju. Na svježe gnojenom tlu raste suviše bujno te razvija mnogo lišća ali slabije cvate, jednako kao i na odviše vlažnome tlu. U povoljnim okolnostima cvatu dalije cijelo ljeto a osobito od srpnja pa sve do u kasnu jesen dok ih mraz ne uništi. Najljepše cvijetove razvijaju one

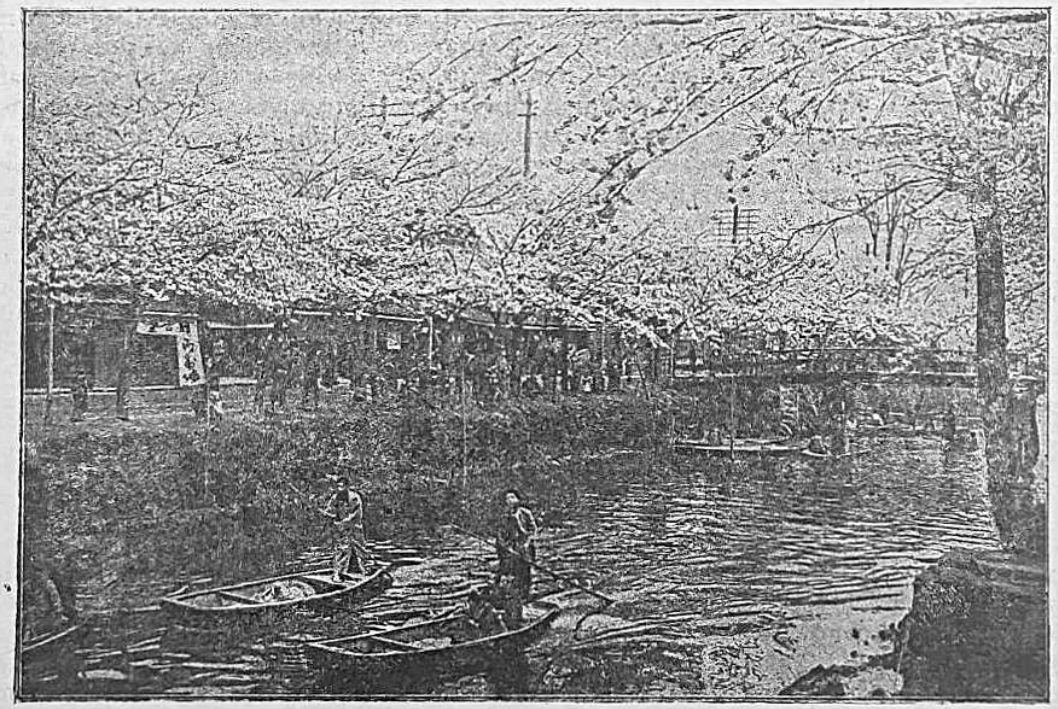

Iz Japana: KAD TREŠNJE CVATU.
(K članku: Cvjetna svečanost u Japanu.)

pod jesen. Mnoge vrsti dalija jako se razgranjuju, pa iz sviju lisnih kuteva istjeraju pobočne izbojke. Kod takovih bujnih vrsta ostavljamo samo pet do šest glavnih izboja, a pobočne izbojke i pupove u mjesecu lipnju ili srpnju prorijeđujemo ili ih posve odstranimo. Preostali pupovi razviju onda osobito lijepe, velike cvijetove. Bez odstranjivanja pobočnih izboja i pupova razvit će se dakako mnogo više cvijetova no pojedini će cvijetovi biti znatno manji.

U slabijem tlu vrijedit će, ako dalije ljeti zalijemo koji puta vrlo razrijeđenom gnojnicom. Dalije treba privezivati uz prikladan kolac, jer ih inače nešto jači vjetar lako može da izlama i uništi. Sve ocvale cvijetove treba otkinuti, osim ako baš želimo da se iz cvijeta razvije i zrio plod. Pod jesen kad se jave prvi slabi mrazovi, treba stabljike dalije 20 do 30 cm visoko nagrnuti zemljom. A kad mraz uništi cvijetove i lišće, tada stabljike odrežemo sve do površine nagrnute zemlje, pa kad se za to nađe vremena izdignemo gomolje lopatom iz tla, prosušimo ih i stresemo s njih zemlju. Po tom gomolje položimo u kakav sanduk a šupljine između gomolja zasipamo suhom sipkom zemljom ili pijeskom odnosno piljevinom ili pepelom tako da gomolji i ostaci stabljika budu posve pokriti. Sanduk sa gomoljima pohranimo u podrumu ili inače u kakvoj prostoriji, gdje nema smrzavice, jer su gomolji vrlo osjetljivi na studen. Treba gomolje zaštititi i pred miševima, a treba ih zimi par puta i pregledati, da ne bi što nagnjilo. Nagnjila mjesta treba izrezati pa rezotinu posuti prahom drvenog ugljena.

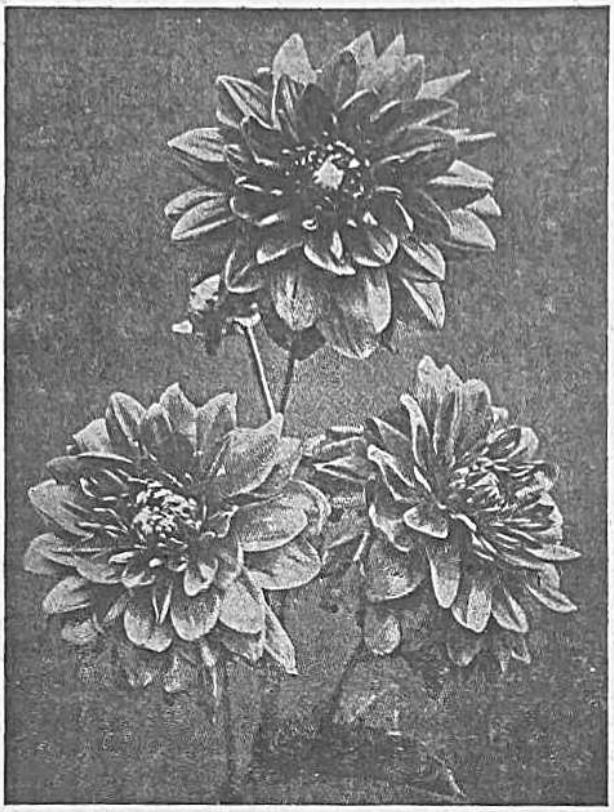

GEORGINA (DAHLIA)
Jedna lijepa novija sorta.

Gomolji se sade u mjesecu travnju ili svibnju, no prije toga ob čajemo pregusto razrasle gomolje razdijeliti na dva ili više dijelova i to tako, da na svakome dijelu ostane i po koji pup, jer gomolj inače ne bi potjerao. Gomolj se sadi tako da nad njim bude sloj zemlje 6 do 15 cm debeo prema snazi gomolja i vrsti tla; u lakom tlu dublje u nešto težem pliće. Nije li tlo osobito snažno, treba oko gomolja nasuti nešto zrelog komposta. Dalije se mogu razmnažati i sađenicama, pa se za tu svrhu već u veljači ili ožujku posade gomolji u cvjetne lonce, sanduke ili izravno u klijalište. Kad potjeraju klice i porastu na 5—6 cm, odrežu se klice zajedno sa komadićem starog gomolja, zasade u male cvjetne lonce, napunjene pjeskovitom zemljom, i drže se na dovoljno toplom i ponešto zasjenjenom mjestu. Kad ove sađenice ojačaju, presade se u nešto veće lonce i sve više priučaju na otvoreno svijetlo i zrak, a u svibnju se presade na otvoreni vrt.

I sjemenom mogu se dalije razmnažati, no takovim se razmnažanjem ne dobivaju iste sorte. Ako na primjer posijemo sjeme gurmate dalije, dobit ćemo pretežno jednostavne i posve slabo gurmate, a tek po nekoja biljka bit će posve jednaka onoj, od koje potječe posijano sjeme. Sjeme se sije mjeseca veljače ili ožujka u cvjetne sandučiće ili lonce ili izravno u ne pretoplo klijalište, a biljke se presađuju u svibnju. Pojedina biljka treba dosta prostora, od prilike 1 kv. metar. Patuljaste sorte trebaju nešto manje a orijaške nešto više prostora. Dahlije se sade bilo kao samosame biljke bilo u cvjetnim grupama ili se cijele cvjetne gredice zasade raznobojnim sortama. **D. R.**

Vrt kao radionica.

Često promatramo zavidno sa prozora brzovoza kako ratar sije zlatnu pšenicu u toplu sunčanu zemlju, pa i nas vuče želja, da prebacimo njegovu vrećicu na leđa i s njime gazimo po njivi, a kasnije da po najvećoj žezi s njime vozimo plodove rada u natovarenim kolima.

Razumljiva je ta naša želja, jer svi su naši djedovi odrasli sa zemljom i živjeli od nje. Civilizacija nas je otrgnula od zemlje, ali nije uništila ljubavi k zemlji, uz čiju grudu bijasmo od pamtivijeka vezani kao orao uza zračne visine ili pastrva uza svoj gorski potok.

Zato se u nama češće i probudi nesvijesna ali jaka čežnja za negdašnjim seoskim i ratarskim životom.

Naknadu za izgubljeni seoski život pruža gradskom čovjeku vrt.

Vrtlarstvo je najljepša grana ratarstva, ne samo zbog materijalne koristi, nego i zbog odmora i zabave. Treba da budemo i vrtlari u naše slobodno vrijeme i tako ćemo tim praktičnim radom zadovoljiti živoj svojoj želji i uspostaviti vezu sa prirodom.

Svoj posao obavlja vrtlar kao i ratar na crnoj zemlji a nad njim je vedro ili oblačno nebo, sa strane ljubičaste konture bregova na dalekom obzoru. Obojica rade po sunčanom, kišovitom i vjetrovitom vremenu na uzvišenom tijelu majčice zemlje, samo što je vrtlarski posao zanimljiviji i ljepši, nego što je ratarski, osobito u moderno doba. Ratar se danas služi različitim kompliciranim strojevima, dok vrtlar dolazi intimno u dodir sa zemljom, osjeća njeno tijelo neposredno, osluškiva ga i dotiče svojim prstima. Golom rukom bez ikakvih pomagala, plje i, sadi, sije, veže i

bere, a sa najjednostavnijim oruđem, kojim se čovječanstvo služi od iskona, reže, okopava, pili i zgrće. To prastaro oruđe postalo je tisućljetnom uporabom skoro ljudskim organom, kao i prsti na ruci.

Zdrava čovječja ruka osjeća upravo potrebu, da se naoruža ovim prastarim oruđem, pa je istom onda sposobna za rad, kad prihvati držak lopate ili motike. Ta ruka, koja je stvorena za rad, osuđena je u gradu gotovo na potpun nerad, pa se već ni perom ne služi, nego smije samo tipkati po pisaćem stroju.

SA JESENSKE IZLOŽBE CVIJEĆA U ZAGREBU.
(Odio tt. Kaiser-Herzmansky, Zagreb.)

Vrt oslobađa tu poniženu ruku od nerada, pa je vraća barem na satove k njenom prirodnom poslu. Upravo požudno prihvaća se desnica glatke držalice od sjekire ili lopate, da s njome radi. Što je taj rad praktičniji i prirodniji, to je ugodniji. Ta ugodnost prelazi na čitavo tijelo, jer ruka obično radi zajedno sa ostalim organima. Mišice bujaju, žile se napinju, članci postaju okretniji, krv kola snažnije, a srce je goni do najtanjih žilica.

Pa ima li zanimljivijeg i vrijednijeg posla od vrtlarskog? Poznato je, da je obrađivanje zemlje bila povlastica slobodnih ljudi. U Homerovo doba sadili su kraljevi svojom rukom voćke i rezali lozu.

U svakom vrtlarskom poslu, pa i najblatnijem, vidi uman čovjek nešto umjetničkog. Nijedan posao u vrtu nije gadan ni prezriv, jer je vrtlar stvaralac i graditelj, pa zbog toga i najsitniji njegov rad postaje plemenit po svojoj konačnoj svrsi.

Zemlju treba poštovati, jer je ona najvrednija. Da li je plodonosno tlo smeđe ili crno, crveno ili sivo, smrvljeno ili tvrdo, vlažno ili suho, teško ili lako, ono je kvas i izvor života. Neka nas ne smeta, što se lijepi uz odijelo i ruke, jer ima dosta četaka i sapuna na svijetu.

Ne veseli nas vrtlarstvo samo radi mnogovrsnog rada, nego i radi proizvoda toga rada. Svaki ljudski rad ne unapređuje kulturu, pa malo ima prosvjetnih trudbenika, koji vide prave uspjehe svoga napora.

Vrtlar se okorišćuje bolje. On može svoje proizvode rukama grabiti. Iz svake kvadratne stope može izvući lijepe i korisne stvari. Dakle, on očevidno oplemenjuje zemlju i stvara kulturu u pravom smislu. Njegovi su proizvodi nalik na umjetnine, pa imaju i nad njima te prednosti, da se sviđaju u svakom stadiju svoga razvitka.

Još i na drugi način ističe se vrtlarstvo nad ostalim obrtima, jer daje uz mali trošak veliki dobitak. Vrtlarovi proizvodi kao: cvijeće, povrće i plodovi nastaju pod njegovom rukom sami od sebe, a pomaže mu priroda. Bez velikog truda obogaćuje on zemlju u jednom jedinom ljetu sa većom krasotom boja i oblika nego slikar i kipar za čitavog svog života. Ako vrtlareva djela i zaostaju u izvedbi za pravim umjetninama, zato u njima kuca pravi život, pa bio to red voćaka ili grm ruža ili lijeha povrća. To pokreće i oživljava našu ćud, dok i iz najsavršenije umjetnine izbija neka hladnoća. Osobito kod dvaju posala osjeća se vrtlar kao suradnik Stvoriteljev i to: kod sjetve i žetve. Iz male vrećice prosiplje on s nekoliko zamaha malo zrnatog praha u plodnu zemlju. I od tog klijavog praha postat će za tri mjeseca u onoj crnoj grudi mnoštvo krasnih cvijetova. Usadi li patuljastu mladicu sazret će na njoj za godinu dana krasni plodovi. Još više nego sjetvi raduje se vrtlar berbi. Ruka koja nije brala s drveta zlatožutih dunja, smeđih krušaka, crvenih jabuka i plavih šljiva, ta je nešto lijepa propustila na ovoj zemlji.

Plodonosnu zemlju i drveće odriješiti od njegovog tereta našim rukama, zgrtati ga u rpe i puniti košare, to nije običan rad nego prava svečanost. Uopće i sam vrt je posvećeno mjesto. U toj zelenoj i vazda svijetloj radionici ima prilike za svaki posao. Slikar stvara ljepotu jednoličnim pokretom ruke i pomoću kista. Vrtlar proizvodi krasne oblike i boje težim poslom, pomoću lopate i motike, i lakim, sa nožićem za kalamljenje i makazama. Osim toga on veže, pikira, reže i vazda stvara, kao i kad radi lopatom. U vrtu ima dosta posla za nježne ženske ruke kao i za tvrde muške. Svaki dan ima prilike za mnogovrsne poslove, pa je upravo ta izmjena zanimljiva i privlačiva. Zato vrtlar treba, da je ne samo čvrstih mišica nego i finih duševnih sposobnosti. Samo ako neumorno promatra svoje ljubimce, njihove mane i vrline, i iskorišćuje rezultate toga promatranja u njihovu korist, tad će njegov vrt postati izrazom njegove ličnosti, i u njemu će nalaziti trajno zadovoljstvo.

J.

Cvjetna svečanost u Japanu.

(Sa slikom na naslovnoj strani.)

Kako li su čudnovat narod ti mali i žilavi Japanci! Još je i danas svijetu zagonetno, što se krije iza onog vječno nasmijanog i udvornog njihovog lica. Evropejac, koji je proveo i desetke godina u toj zemlji još uvijek ne može da upozna dušu toga naroda.

Kad je u rusko japanskom ratu trebalo osvojiti tvrđavu Port-Artur, padale su čitave njihove pukovnije pod kišom topovske tanadi na tjelesa mrtvih svojih drugova, a da u svom napredovanju nisu sustali ni časak.

Kakvi su to ljudi, koji odbacuju svoj život kao stari šešir, ali za ljepotu imadu toliko smisla, te se muče po čitave sate, da što ljepše i skladnije poredaju cvijeće u vazi? Zaista, Evropejac zaboravlja na sve

strano i nepovoljno o tom narodu, kad vidi, kako dugo i nepomično stoji Japanac kao očaran pred jednim cvijetom ili kako rukama plješće, kad opazi osobito uređen komadić vrta. Njihovi vrtovi kao da su napravljeni za lutke. Sve je u njima točno izmjereno i vještački poredano. Svaki četvorni centimetar je upotrebljen, a patuljasta drveta na dlaku obrezana, jer djeluju samo u određenoj visini.

Koji evropski narod ima toliko prirođenog smisla i ljubavi za prirodu, kao Japanac. U svojoj praznoj sobi, u kojoj se nalazi samo nekoliko opletenih prostirača, nastoji postaviti krizantemu tako, da u njezinoj čistoj krasoti vidi najljepši ures svoga stana.

Cvatuće drvo promatraju Japanci nekim pobožnim udivljenjem, pa zato svake godine i slave cvjetnu svečanost. Tko hoće upoznati dušu nekog naroda, mora promatrati njegove svečanosti. Kod te najljepše japanske proslave čini se čovjeku, da pred sobom vidi narod, koji se pretvorio u veselu djecu. Kad su trešnje u najjačem cvatu, tada se u Tokiju, glavnom gradu Japana, priređuje cvjetna svečanost.

Pred gradskim vratima se nalazi veliki park, koji se sjaji od nebrojenih množina nježnih ružičastih cvijetova. Narod prolazi u povorci iz grada. Svečanost otvara dvadeset golemih kola na velikim kotačima, koja prolaze ulicama. Na njima su slike njihovih bogova i znamenitih ljudi. Kuće su ukrašene šarenim zastavicama od papira i kud god povorke prolaze pozdravljaju ih klicanjem. Premda se inače Japanci uvijek strogo drže svojih običaja, na taj dan popusti ona obična ozbiljnost Ali ipak se nigdje ne čuje bilo kakova surova vika ili nestrpljivo psovanje. Njihov strogi odgoj, koji nalaže da se valja obazirati i na druge, očituje se na svakom koraku. Ova je disciplina tako ukorijenjena u narodu, da je od Japanaca načinila najbolje vojnike na svijetu. To se opaža posvuda, pa i kod ove svečanosti. Bez razlike staleža i roda sve izlazi u park, da se raduje cvijeću. Njegov ugodni miris raznosi laki povjetarac po zraku i opaja narod. Kud okom pogledaš svuda je pravo šarenilo boja. Na sočnoj zelenoj travi sjede ljudi i vesele se toj vanrednoj krasoti. Pojedine grupe natječu se i u stvaranju nježnih pjesmica. Osobito uspjele stihove napisuju tušem na papir i izvjese po drveću. Djeca se igraju s odraslima, koji se s njima vrlo ljubazno zabavljaju.

Iza rječice, preko koje vodi lijepo iskićeni mostić, među mirisnim grmljem smješteno je kazalište. Mnoštvo se protiskuje do njega, da gleda prikazivanje svojih umjetnika.

Pred večer kad sunce zalazi, tonu ta nebrojena cvjetna drveta u ružičastom sjaju, a kad se zamrači, ostavljaju Japanci park i vraćaju se u grad sa lampionima. Tamo se nastavlja svečanost do kasne noći.

Priredio: J. Jurinjak

O uvjetima klijanja sjemenja.

U svakoj zreloj sjemenci ima klica. Posijana u zemlju, sjemenka proklije, pa se od klice postepeno razvije stabljika i korijen.

Da sjemenka uzmogne proklijati, treba u prvom redu dovoljno vlage to jest vode. Suha sjemenka prije klijanja sadrži 10—15 % vode, dok mlada biljka sadrži i do 90 % vode. Sjemenka dakle treba da prije klijanja upije izvjesnu količinu vode, od koje nabubri i znatno uveća svoj objam. Primjerice sjemenka običnog graška bude više nego još jedanput veća nego suha graškova sjemenka. Voda je dakle jedan od glavnih uvjeta klijanja, a ima u prvom redu zadaću, da rastopi one hranive tvari u sjemenci, koje onda mladoj klici služe kao prva hrana. Klica se i ne može hraniti hranivima iz tla, dokgod ne prodre nad površinu zemlje, ne zazeleni i dok ne razvije pravo korijenje. Ali je voda kod klijanja vrlo važna i po tom, što nabubrena sadržina sjemenke žestoko tlači ljusku sjemenke, koja uslijed toga napukne, pa time ne samo otvori klici prostor za razvitak, nego i najbližu okolinu tla oko sjemenke ponešto razrahli.

Uz vlagu je za klijanje bezuvjetno potrebna i izvjesna toplota (temperatura). Sjemenka može da klije samo unutar izvjesnih granica toplote. Ne može klijati ako toplota spadne ispod neke najniže (minimalne) ili ako poraste iznad neke najviše (maksimalne) toplote. Toplota, kod koje sjemenka najbolje klije, jest najpovoljnija (optimalna) toplota.

U doba prve proljetne sjetve različnog povrtnog bilja obično još nema u tlu optimalne toplote, pa je važno da znademo barem minimalne toplote za klijanje pojedine vrste sjemena. Ne bi naime imalo smisla sijati na otvoreno vrtno tlo na primjer krastavce, buče, grah, rajčice i slično povrće još u vrlo rano proljeće, kad u to doba nema u tlu ni minimalne toplote za klijanje toga bilja. Naprotiv grašak možemo već u rano proljeće sijati, jer ima nisku minimalnu toplotu klijanja.

Optimalna toplota za klijanje većine našeg kulturnog bilja je oko 25—30° Cels., maksimalna oko 30—40° ili još nešto viša, dok je minimalna toplota od 1 pa sve do blizu 14° Celsija.

	Minimalna	Maksimalna	Optimalna
Grašak	1—2	35	30
Cikla	4—5	28—30	25
Mrkva	4—5	30	25
Grah	10	37	32
Buča	12	40	33—34
Krastavac	12	40	35

Rajčice kliju uz minimalnu toplotu od 9° C, različno zeljano bilje uz 2—3° C, kukuruz uz toplotu od 8° Cels., i t. d.

I kod samog klijanja razvija se dosta topline, koja onda povoljno utječe na daljnje klijanje.

Za klijanje je neophodno potreban i kisik iz uzduha. Sjemenka kao i sve česti biljke diše upravo tako, kao što dišu i ljudi i životinje: udiše kisik a izdiše ugljični dvokis i vodenu paru. Radi toga važno je da sjemenku ne posijemo suviše duboko u zemlju, jer bi tada radi nestašice uzduha slabije klijala. Najpovoljnija dubljina sjetve za različno vrtno bilje jest između 0·7 do 6 cm. Veće sjemenke siju se dublje, sitnije sjemenke pliće. Posve sitno sjeme ne pokriva se uopće zemljom, nego se sije na površinu tla, koje se nakon sjetve kakvom daskom samo pritisne.

Vlaga, toplina i uzduh uslovi su dakle, bez kojih ne može uopće da sjemenka klije.

Nešto o sjetvi povrća u redove.

(Sa 2 slike.)

Različno povrće sijemo u redove tako, da redovi teku usporedno sa dužinom gredice. No svatko se može lako osvjedočiti, da se površina povrtne gredice iskorišćuje znatno bolje, ako povrće sijemo u redove, koji teku usporedno sa širinom gredice.

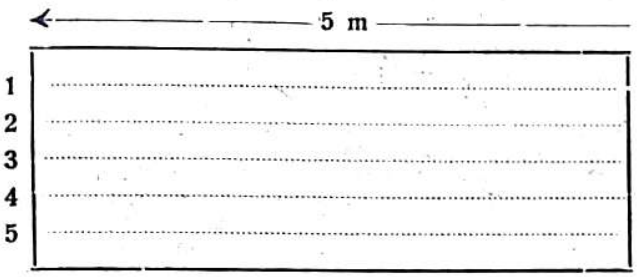

Neka je, na primjer, povrtna gredica duga 5 m, a široka 1·20 m. Red od reda 20 cm. Na toj će gredici biti 5 uzdužnih redova po 5 metara dužine. Ukupna duljina redova iznositi će dakle 25 m.

Kod sjetve u redove, koji teku usporedno sa širinom gredice bit će uz isti razmak redova (20 cm) ravno 25 redova po 1·20 m dužine. Ukupna dužina redova iznosit će dakle 30 metara.

Uz poprijeko povučene redove moći ćemo po tom zasijati odnosno zasaditi znatno više biljaka i tako bolje iskoristiti površinu gredice. Svi poslovi oko po-

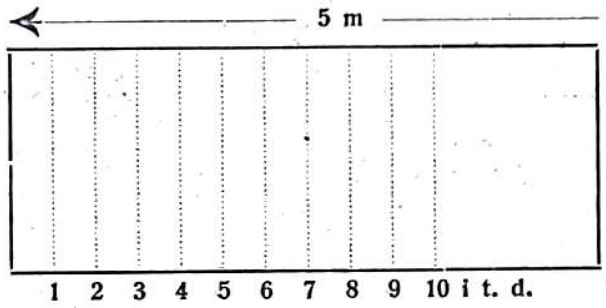

vrća kod ovakove sjetve znatno su jednostavniji, a naročito se lakše okapa, ogrće i plijevi, pa i zalijeva.

Jedino bi se dalo takvoj sjetvi prigovoriti, da narušuje skladnost i ljepotu povrtnjaka. Ali ni taj prigovor nije opravdan, jer se i poprijekom sjetvom dadu povrtne gredice udesiti lijepo i skladno.

Podloge za kalamljenje voćaka.

Ima ljudi, koji misle da zgodnim obrezivanjem možemo visoku voćku zadržati u njenom rastenju, pa ju uzgojiti kao patuljastu voćku. Takovo mišljenje skroz je krivo, jer visina rastenja ovisi u prvom redu o prirodnim svojstvima pojedine vrste voćke. Želimo li dakle uzgojiti patuljastu voćku, treba da već kod kalamljenja uzmemo podlogu, koja po svojoj prirodi ostaje manje ili više patuljasta. Na ovakovu patuljastu podlogu pako ne pristaje nikako plemenita voćka vrlo bujnog i visokog rasta. Podloga i ukalamljena plemenita voćka neka su u pogledu brzine i visine rastenja sličnih svojstava. Iskustvom se pronašlo, koje su podloge najbolje za različne vrste patuljastih voćaka.

Jabuke za uzgoj patuljastih špalira i kordonaca kalamimo na jabuku rajčicu, a za patuljaste i polupatuljaste piramide uzimamo jabuku Doucin (dusên).

Kruške za kordonce ili špalire kalamimo jedino na dunju Za poluvisoki i visoki uzgoj uzimamo kao podlogu krušku uzgojenu iz sjemena.

Trešnje obično uzgajamo kao visokostablašice, a kalamimo ih na divlje trešnje (bijele), a višnje na divlje višnje. Za patuljasti uzgoj trešanja i višanja uzimamo Mahaleb-višnju.

I **šljive** uzgajamo rijeđe patuljasto ili polupatuljasto, a za takav je uzgoj najbolja St. Julien-šljiva.

Breskve kalamimo na podlozi šljive St. Julien, Damascenske šljive ili pak Mirabolane. No možemo ih kalamiti i na breskve uzgojene iz sjemena ili na bademe. Za suho i lako tlo takove su podloge bolje, dok su šljivine podloge bolje na vlažnijem i težem tlu.

Kajsije kalamimo također na šljivu St. Julien ili pak na običnu šljivu uzgojenu iz sjemena.

Međutim se mnogo kajsija, bresaka šljiva i trešanja, uzgojenih iz sjemena, uopće ne kalami, jer ima dosta takovih sorti, koje i bez kalamljenja daju plodove odličnih svojstava.

Najvažnije radnje u vrtu.

(Siječanj — Januar.)

Na otvorenom vrtu nema vidljive vegetacije. Ali se u tlu i sada vrše mnoge promjene. Utjecajem bakterija, vode i uzduha pripremaju se u tlu mnoga biljna hraniva, koja se tu nakupljaju kao zaliha za početak proljetne vegetacije. Zimska smrzavica rahli i usitnjuje površinu tla, kroz koju onda lako prodire zimska vlaga u dublje slojeve tla, gdje se sakuplja kao dragocjena zaliha za sušno doba godine. U siječnju obično dolazi najžešća studen, a često i snijeg, kojemu se vrtlar raduje, jer snježni pokrov najbolje zaštićuje od pozebe različno osjetljivije bilje, grmlje i drveće. Ali snijeg u neku ruku i gnoji tlo. On upije iz zraka mnoge plinove, a ovi sa vodom snježnicom uđu u tlo, te se sa česticama tla spajaju u važna biljna hraniva. Tko još do sada nije sastavio preglednu osnovu (plan) za proizvodnju različnog vrtnog bilja i za sve radnje u vrtu tijekom cijele godine, neka ju sastavi sada. Tako će moći da još za vremena nabavi potrebito sjemenje, a znati će i kako da pojedinu vrtnu plohu pognoji i obradi do proljetne sjetve. Želimo li da sami uzgojimo različne presadnice, treba da osnujemo klijalište, jer ono mora da bude već u veljači spremno. Ako imamo već priređeno klijalište, možemo i u siječnju sijati rane sorte salate glavatice, mrkve, povrtnice, kelja, celera, korabe, cvjetače (karfiola) i sličnog povrća. Uz blagu zimu i dovoljno sunčanog svjetla ne će izostati uspjesi ovakove rane sjetve.

U voćnjaku nastavljamo čišćenjem i prorijeđivanjem krošanja, sa kojih treba poskidati sve suho, zaostalo lišće i spaliti ga, jer u njem se obično nalaze legla gusjenica i drugih štetočinaca. Suhe, prestarjele voćke zajedno s korijenjem iskopati i odstraniti. Kanimo li na istome mjestu ponovno usaditi voćku, ostavit ćemo jame otvorene sve do proljetne sadnje. Voćke neka su valjano zaštićene proti oštećenjima od zeceva. Naglodana mjesta na deblu treba odmah glatko obre-

zati i omazati cjepilnim voskom ili posebno priređenom žbukom (Vidi pod: Razno). Miševi osobito rado naglođu korijenje i grane smokava, koje u kopnenim našim krajevima zimi povaljujemo i prekrivamo listincem slamom ili zemljom. Dobro je stoga oko korijenja ovdje ondje metnuti nešto malo smrdljivog životinjskog ulja Oleum animale) koje se može dobiti u ljekarni. Ribiz, ogrozd i maline gnojimo sada tako, da tlo — koje smo još u jeseni prekopali — zalijemo gnojnicom ili po tlu razastremo stajski gnoj, koji kasnije prigodom proljetnog kopanja u tlo ukopamo. Vinova loza uz zidove, gojena u vodoravne ili uspravne kordonce, treba u žešćoj i vlažnoj zimi također zaštite. Naročito one rozgve, koje ćemo kod proljetnog rezanja ostavljati čuvamo od pozebe tako, da ih ukapamo u zemlju ili po više rozgvi zajedno omatamo slamom. Jagode za žestoke smrzavice, ne ima li snježnog pokrova, prekrivamo slamom, suhim listincem ili mahovinom, ali taj pokrov odstranjujemo odmah, čim nadođu blaži dani. — Za kalamljenje treba odrezati dobre, zdrave plemke i to od trešanja što prije, a nešto kasnije i od drugih voćaka (krušaka, jabuka, šljiva). Odrezane plemke vežemo u snopiće, zabilježimo od koje su sorte, a onda ih pohranimo tako, da se ne posuše ili pak ne potjeraju prije reda. Najbolje ih je ukopati debljom njihovom polovicom koso u zemlju ili pijesak uza kakvi zid i to sa sjeverne strane. Za smrzavice još ih prekrijemo listincem ili slamom. Treba češće pregledati zimsko spremište voća, nagnjilo odmah odstraniti, a spremište za lijepa i suha vremena prozračiti.

U povrtnjaku, kad je zemlja smrznuta ili snijegom prekrita, ne može se raditi ništa. No ne ima li snijega i smrzavice, pa ako nije zemlja odviše mokra, možemo pojedine gredice grubo prekopati, nismo li to već prije učinili. I rigolati se može. Ali se nipošto ne smije dirati zemlju onda, kad na njoj leži snijeg i kad je suviše vlažna. Imamo li na otvorenim vrtnim gredicama kakvog povrća, na primjer zimske salate, špinata ili jesenskih prijesada cvjetače (karfiola), kelja, korabe ili slič., treba da za smrzavice zaštitimo ovo povrće. Najbolje je, da gredicu obložimo jednostavnim okvirom poput klijališta, a poprijeko okvira položimo kakve letve, kolce ili trklje, a na ove mećemo listinac, slamu ili mahovinu. Dakako da ovaj pokrov treba maknuti čim nadođe toplije vrijeme, a treba za blažeg vremena i zračiti. Tko želi da ima što ranijeg povrća, može već prema kraju siječnja sijati rane vrste salate, povrtnice, mrkve, cvjetače, kelja, korabe, celera, poriluka i slič. povrća u klijalište ili u sandučiće. Bude li dosta svijetlih, sunčanih dana, bit će od takve rane sjetve uspjeha. No upravo radi oskudice svijetla u ovo rano zimsko doba, glavnu ćemo sjetvu u klijalištima obaviti tek u slijedećem mjesecu. Za klijalište treba prirediti zemlju, te se pobrinuti da u pravi čas budemo imali i konjskoga gnoja. — Tko ima šparžište, može pokušati sa proizvodnjom vrlo rane šparge. (Vidi pod: Razno). Uzgoj pečuraka (šampinjona) u tamnim prostorijama (podrumima) koje se lako dadu grijati na 16—20° Cels., u ovo doba može da bude vrlo unosan posao. Uzimljeno povrće u podrumima ili u trapovima od vremena do vremena pregledati, nagnjilo odstraniti, a zemlju ili pijesak prema potrebi ponešto navlažiti.

U cvjetnjaku za blažeg vremena čistimo i prorijeđujemo ukrasno grmlje i drveće. Obrezivati ne smijemo ono grmlje i drveće, koje cvate u rano proljeće, jer bismo time uništili velik dio cvjetnih pupova. — Pojedine biljke trajnice koje je smrzavica izdignula iz tla, treba valjano pritisnuti u zemlju a tlo oko njih prigaziti. Za povoljna vremena treba prazne cvjetne gredice grubo prekopati pa i pognojiti kompostom ili stajskim gnojem. — Uzimljene ruže treba za toplijih dana ponešto prozračiti a onda ih opet valjano pokriti.

Biljke lončanice treba pomno njegovati. Sve požutjelo lišće odstranjivati. Zalijevati oprezno; u toplijoj prostoriji nešto obilnije. Biljke, koje sada miruju, laglje će podnijeti oskudicu vlage negoli suvišak. Ne valja zaboraviti, da nekoje biljke lončanice ne vole zimi loženu sobu. One biljke, koje držimo u loženoj sobi, lako stradaju od prevelike suhoće sobnog zraka. Skodi im i prašina, pa ih treba češće poštrcati ponešto mlačnom vodom. Oleandri i druge biljke, pohranjene zimi u podrumu, ne smiju biti u većoj toploti. — Cvjetne lukovice zumbula, tulipana i ranih taceta (sličnih narcisama) silit ćemo sada na prisilnu ranu cvatnju. Lukovice zumbula možemo u tu svrhu staviti na posebne čaše, napunjene vodom, pa one naskoro razviju korijenje i batvo sa cvatom.

Travnjak treba gnojiti kompostom ili strulim gnojem, ako to nismo već prije učinili. U siječnju će za snježnih i odviše studenih dana biti dosta vremena, da se popravi različno vrtlarsko oruđe, pročisti i sortira povrtno i cvjetno sjemenje i složi osnova za rad u vrtu tijekom cijelog ljeta.

Razno iz vrtlarstva.

Oštećena ili naglodana mjesta na voćki treba oštrim nožem obrezati sve do zdravog drva, a onda namazati žbukom od 2 dijela svježeg goveđeg gnoja, 1 dijela fine prašine od gašenog vapna, 1 dijela drvenog pepela i malo finog pijeska. Dobro promiješana žbuka namaže se po rezotini rane na $^1/_2$ centimetra debelo, a onda pospe prosijanim pepelom, kojemu smo primiješali $^1/_6$ prženog koštanog brašna. Žbuka naskoro otvrdne i štiti ranu od utjecaja uzduha i vlage.

Proizvodnja rane šparge. Oko jednog dijela šparžišta, u kojemu su samo snažne barem trogodišnje biljke, iskopa se oko 50 cm duboka i isto tako široka graba, koja se ispuni i dobro ugazi toplim konjskim gnojem. Zemlja iz grabe naslaže se poput bedema okolo grabe, a oko svega načini se jednostavan drveni okvir, koji se s izvanjske strane obloži svježim konjskim gnojem. Na okvir naslažu se daske, koje prekrivaju gredicu, a na ove daske ugazi se oko 60 cm debela naslaga svježeg konjskog gnoja. Već nakon 2—3 tjedna izbiju u ovoj toplini prvi snažni špargini izboji za trošnju.

Leghorn pasmina kokoši.

(Sa 2 slike.)

Na svakom našem gospodarstvu, najvećem kao i onom najsitnijem, nađe se uvijek i različne pernate živine, naročito kokoši. O toj pernatoj živini brine se kod nas obično samo ženska čeljad. Ta briga sastoji često samo u najprečim poslovima oko hranjenja živadi, nasađenja kvočaka, pribiranja jaja i hvatanja živadi za klanje. Rjeđe su kod nas gazdarice, koje točno znadu, koliko im jaja u godini dana snesu pojedine najbolje njihove koke. Znadu obično tek toliko, da ova koka snese više, ona manje. Tek gdješto vode se i bilješke o podrijetlu pojedine koke, dok se rijetko gdje provodi sustavno križanje različnih pasmina ili pak sustavno selekcioniranje to jest izabiranje najboljih kokoši za rasplod. Naglašujemo naročito, da se sve to kod nas ne radi sustavno to jest nekim određenim načinom i u nekom određenom cilju te prema posebno pribranim podacima o pojedinom rasplodnom komadu živadi.

Obično se tek opazi, da je ova ili ona koka jedna od boljih nesilica, pa se onda njezina jaja uzimlju za rasplod. Ili se posve slučajno kupi kakvog lijepog pijetla, pa ga se pusti među kokoši. Kakve je pasmine taj pijetao i u koliko će on moći da poveća dobra svojstva naše peradi, za to se obično i ne pita. Glavno je, da se taj pijetao sviđa svojom ponosnom vanjštinom.

Uspjesi ovakvog gajenja peradi mogu gdješto da budu i odlični, pa ipak vrlo slabo utječu na opći napredak našeg peradarstva. Naše peradarstvo u poredbi sa onim naprednijih gospodarskih naroda, još uvijek je primitivno. Mi se ne možemo pohvaliti, da smo uzgojili kakovu našu domaću pasminu odličnijih svojstava. Dapače nisu kod nas prikupljeni niti točni podaci o svojstvima naše primitivne kokošje pasmine t zv. živičarke.

A ipak su kod nas tako povoljne prilike za razvitak peradarstva, kao što i kod naših naprednijih susjeda Nijemaca, koji su u peradarstvu daleko pred nama, jer već godinama sustavno rade na podizanju svog peradarstva. A što da tek kažemo o peradarskim uspjesima: Francuza, Holandeza, pa Engleza, a u novije vrijeme i Amerikanaca, kojima je uspjelo, da uzgoje pasminu kokoši Leghorn, koja je danas smatrana najboljom pasminom za nesenje jaja, a uzato odlikuje se i mnogim drugim svojstvima odlične i korisne pasmine kokoši. Tu pasminu želimo pobliže prikazati u ovome članku. (Svršit će se.)

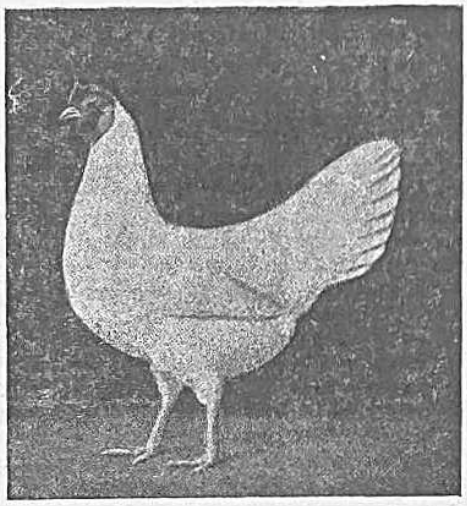

LEGHORN PASMINA
(Izložbeni primjerci američkog uzgoja).

Neprijatelji kunića.

Piše: Stj. Šteidl, uzgajatelj kunića, Virje.

Kao što svaka druga životinja, tako i kunić imade svoje neprijatelje. Osim psa i mačke, najveći i mladima najpogibeljniji neprijatelj jest štakor (parcov) domaći. Štakor je kunićima najpogibeljniji kad su još u gnijezdu golišavi, gdje ih može bez većega napora podaviti, te kroz jednu dvije noći uništiti gotovo cijeli podmladak.

Mlade kuniće, jednoga po jednoga, podavi na taj način, da ga svojim oštrim zubima ugrize na više mjesta, ponajviše okolo vrata i očiju. Bude li mladi kunić ugrizen u vratnu žilu nastupa smrt odmah, u protivnom slučaju kunić se muči pod ugrizom njegovih oštrih zubiju dok uslijed velikih bolova i gubitka krvi ne ugine. — Malog kunića obično ne nosi nikuda, nego ga ždere u prostoriji, gdje se kunići nalaze. Oćuti li štakor za vrijeme žderanja ponovno micanje u gnijezdu, ostavit će mrtvog kunića i mlade ponovno napasti. Bude li štakor bilo čime poplašen i smeten u svom krvožednom podhvatu, napasti će slijedeće noći ponovno gnijezdo. Većeg kunića, koji već iz gnijezda izlazi, te imade dlaku, ugrize štakor ponajviše okolo očiju, u kojem slučaju, ostane li živ, oslijepi te nakon par dana ugine.

Prije rata imao sam prekrasan par „francuskih ovnolikih šarenih kunića". Ženka je imala 9 mladih, kojima sam se neobično veselio. No kratkotrajno bijaše moje veselje, jer sam ih peti dan nakon što su se izlegli, u jutro našao svih 9 mrtvih i užasno izmrcvarenih, a po izmetinama sam znao, da je to bio štakor. Odrasle i stare kuniće štakor rijetko kada napada.

(Svršit će se.)

Razno iz sitnog živinogojstva.

U peradnjaku udesiti, da peradi ne bude odviše studeno. Skrbiti, da perad i zimi ima kojekakove zeljane hrane, a ne smije manjkati niti pješčana kupelj. Voda za piće daje se peradi po više puta dnevno i to uvijek ponešto mlačna, a tako i sva kašasta hrana, od koje se za pojedini obrok daje samo toliko, koliko je perad na jedanput može pojesti. Žitno zrnje dobro je prosuti po podu peradnjaka među pijesak i pljevu, da se perad traženjem zrnja prisili na gibanje. Osim toga dobro je ovjesiti povisoko nad podom komad od glavice kupusa, repe ili slične hrane, koju će perad moći dosegnuti tek naporom, zaskakivanjem. — Prijeti li za žestoke studeni opasnost, da se kojoj kokoši smrzne kresta, dobro ćeš učiniti, ako joj krestu natareš vaselinom. — Do sada treba da su već izabrane ponajbolje i najvrijednije kokoške za rani nasad a isto tako treba se pobrinuti i za dobre pjetlove one pasmine, koju želimo razmnožiti.

Ostale sitnije domaće životinje (svinje, koze, ovce, kuniće) treba također zaštititi od žestoke studeni, ali uzato staje češće zračiti. Ležišta neka su životinjama uvijek valjano nastrta slamom, listincem ili sličnim nastorom, koji treba da je uvijek dovoljno čist, jer čistoća je i kod životinja pola zdravlja. Hranidbu udesiti tako, da se obroci daju u točno određeno vrijeme. Posude za hranu (valove, jasle) nakon hranjenja uvijek valjano očistiti. Plijesnivu, pokvarenu ili zamrznutu hranu ne davati, jer od nje mogu životinje oboliti.

U pčelinjaku i oko pčelaca neka bude što više mira. Leto košnice neka je ponešto suženo, ali nipošto ne posve zatvoreno, da pčelama ne ponestane svježeg uzduha. Treba leto češće pregledati, da nije možda zatrpano uginulim pčelama. Nastane li nenadano toplije, sunčano vrijeme, treba leto košnice suziti tako, da varavo zimsko sunce ne bi pčele prerano izmamilo napolje. Za povoljna vremena možemo provesti spajanje bezmatičnog pčelca sa kojim normalnim pčelcom. Za zimu trebalo je pčelama ostaviti dostatnu zalihu meda. Pomanjka li kojem pčelcu hrane već u ovo doba, treba pčele umjetno prehranjivati.

Pitanja i odgovori.

G. Stipe Z., Šibenik. Za uzgoj mladih Asparagus Sprengeri i plumosus uzimamo laku, rahlu zemlju ali obilnu hranivima. Najbolje smjesu klijališne zemlje i lisnjače sa nešto sitnog riječnog pijeska. Sjeme sijemo s proljeća u cvjetne lonce ili sandučiće, koje držimo na toplome mjestu. Mlade sjemenjačice pikiramo a kasnije rasađujemo u pojedine cvjetne lonce. Za sjetvu raznovrsnih palmi najbolje je uzeti drvenu piljevinu u cvjetnim loncima ili sanducima, koje treba držati na toploti oko 25° Cels., dakako uvijek primjereno vlažno. Sjemenke prokliju tek za mjesec, dva. Sjemenjačice se, kad ponešto uzrastu, presade u male cvjetne lonce i to u smjesu zemlje tratinjače ili vrijesnjače i sitnog pijeska. Kod daljnjeg presađivanja treba uzimati uvijek nešto malo zbitiju, težu zemlju.

Gđa Olga T., Kraljevica. Kad krizantema ocvate odrežemo joj sve stabljike koji centimetar nad zemljom. Iz korijenja će naskoro izbiti izboji, koje ćemo upotrebiti za sađenice u mjesecu veljači, kad ponešto porastu. Sadit ćemo ih onda u pjeskovitu zemlju, po više sađenica zajedno u cvjetnom loncu. Dok se ne okorijene, dobro ih je prekriti staklom.

Razne sorte jorgovana kao i „Schneeball" (Viburnum) dobije se kod naših oglašivača.

G. M. O., ravn. učitelj, Ćeralije. Preporučili bismo Vam kokoši Plymouth Rocks, koje su i dosta krupne i dobro nesu. Leghorn nese više ali je sitnija, a osim toga nema kod nas još naročitog gojilišta ove pasmine.

Tresenje prigodom transporta jajima bez dvojbe škodi, no ipak ne toliko, kako se gdješto misli, jer se loše poslijedice

tresenja ublažuje valjanim pakovanjem i opreznim baratanjem na željeznici odnosno na poštama, koje su vidljivom bilješkom na paketu i tovarnom listu naročito upozorene na oprez.

Fra Branko M-ć, Ljubuški. — Donosimo članak o Georgini (Dahlia). Krivnja da Vam nisu mnogi gomolji valjano niknuli, bit će u tom, što po svoj prilici nije uz gomolje bilo pupova. Uz svaki gomolj treba ostaviti i dio stabljike, t. zv. glavu, iz koje izbijaju pupovi, te iz njih postanu stabljike. Iz samih gomolja bez pupova ne mogu se razviti stabljike.

G. A. Opolski, Ljubuški. — Gomolj od biljke Arum cornutum zimi se jednostavno metne gjegod u toplu sobu, gdje nakon nekoliko vremena istjera batvo, iz kojeg se razvije pjegast cvijet, koji neugodno vonja pa za sobu i nije ova biljka zgodna. Nakon cvatnje možemo gomolj usaditi u vrt, gdje će u dovoljno vlažnoj zemlji razviti po dva lista neobična oblika.

Arum sanctum također neugodno vonja, a može se gojiti kao i A. cornutum, ali sigurnije razvije listove i poslije cvijet, ako se usadi u cvijetnom loncu u pjeskovitoj zemlji, pa se kadšto i ponešto zalije. Nakon cvatnje uvenu naskoro i listovi, a onda više ne zalijevamo, pa cvjetni lonac sa gomoljima pohranimo na posve suhu mjestu.

G. N. Z, Dubrovnik. — „Kuga bobova" bit će da je poznata biljka nametnica „Orobanche speciosa". — Pobliže o načinu kako da je suzbijete javit ćemo.

Jubilej našeg saradnika.

Agr. IVO KALUĐEROVIĆ
putni nastavnik za vinogr. i voćarstvo, St. Bar (Crna Gora.)

Poštovani i vrijedni naš saradnik g. agr. Ivo Kaluđerović slavi 8. januara t. g. u Ulcinju (Crna Gora) tridesetgodišnjicu svog književnog rada. Prvi njegov članak „Maća — pepelica" odštampan je u „Težaku", organu Srpskog poljoprivrednog društva, u broju 15. od 14. aprila godine 1896. Od tada stalno sarađuje u svim gospodarsko-privrednim časopisima. Njegov strukovno-književni rad kroz tih 30 godina bio je od znatnog uticaja naročito na razvitak crnogorskog vinogradarstva i voćarstva, koje važne grane tamošnjeg gospodarstva unapređivao je uvaženi jubilarac i živom riječju i djelom kao putni nastavnik za vinogradarstvo i voćarstvo.

Kako je g. Kaluđerović u najljepšoj muževnoj dobi, želimo mu od srca, da svoje plodonosno djelovanje produži još nedogledni niz godina, i perom i živom riječju, a na korist svog rodnog kraja i cijele nam lijepe domaje. *Uredništvo.*

Iz vrtlarskih krugova.

Pedesetgodišnjica umjetno-vrtlarskog rada.

Gospodin Hinko Wilhelm, vlasnik umjetnog vrtlarstva u Zagrebu, slavi dana 29. februara t. g. pedesetgodišnjicu svog umjetno-vrtlarskog rada.

Rođen 10. maja 1863. u Parizu, stupio je 1877. u vrtlarstvo svoga ujaka profesora Dra. Kluga u Cappel-Öhringenu (Würtenberg) u nauk, koji je zbog smrti vlasnika morao prekinuti. Nakon svršenog naukovanja kod tt. Philipp Daucher-Heilbron započeo je svoju pomoćničku praksu kod poznate tvrtke Wilhelm Pfitzer, Stuttgart. Obogaćen novim iskustvom i željom daljnje izobrazbe u vrtlarskoj struci, prešao je zatim u velevrtlarstvo tvrtke Frede i sin u Regensburgu, gdje je ostao do nastupa svoje vojne dužnosti god. 1883. — Odsluživši svoj vojni rok 1886., zaposlen je bio u raznim vrtlarskim poduzećima Francuske i Njemačke, gdje se u svojoj struci potpuno usavršio.

HINKO WILHELM
vlasnik umj. vrtlarstva
(Zagreb)

Na poziv tvrtke Leitgebl u Paukovcu došao je 1888. u Hrvatsku kao nadvrtlar i preuzeo nakon kratkog vremena u zakup vrtlarstvo gđe. Šaj u Božjakovini. Saznavši za njegovu stručnu spremu predobilo je g. Wilhelma vrtlarstvo Kalina u Zagrebu kao nadvrtlara. Nakon smrti g. Kaline započeo je g. Hinko Wilhelm samostalno voditi svoje vrtlarstvo, pa je neumornim radom postigao lijepe uspjehe.

Jubilarac je poznata ličnost u Zagrebu i okolici. Usprkos svojih 64 godina potpuno je zdrav i svjež, uvijek spreman za šalu, a kao stručnjak savjestan i iskusan. Prema svojim kolegama vazda susretljiv činom i savjetom, uživa kao predsjednik Zadruge umjetno-vrtlarskih obrtnika za Hrv. i Slav. i kao predsjednik Saveza umj.-vrtl. obrt. za kraljevinu S. H. S. simpatije svih kolega vrtlara naše države.

Jubilarcu naše najsrdačnije čestitke uz želju, da ga Bog uzdrži još dugo ljeta u svom lijepome zvanju. **I. Svoboda.**

Na uvaženje!

40·— (odnosno 20·—) Dinara sitna je svotica, ali mi moramo primiti par hiljada takovih svotica, da pokrijemo samo štamparske troškove. A klišeji, redakcija, administracija i t. d.! Uza sve te troškove mi nismo povisili neznatnu pretplatu, jer se čvrsto nadamo, da riječ **„pred-plata"** ne će ostati prazna riječ, nego da će nam svaki pretplatnik poslati pretplatu odmah na početku godine. Svaka pojedina brza i uredna uplata pretplate mila nam je, jer nam znatno olakšava troškove oko izdavanja lista, a ujedno ujednostavnjuje administraciju.

Molimo stoga, da nam pretplatu za 1927. šalje svaki, tko ju do sada još nije poslao.

Unatoč svih opomena, imamo još uvijek izvjestan broj dužnika na pretplati za prošlu godinu. Molimo i njih, da svoju dugovinu nabrzo podmire i riješe nas neugodne nam dužnosti inkasiranja naših tražbina putem posrednika. **Uprava.**

Za najljepše ilustracije

u prošlom godištu „Uzornog Vrtlara" dodijeljene su prema natječaju objavljenom u br. 1. god. 1926., počasne nagrade:

I. G. Dru. Avelinu Stahuljaku (Klanjec) za 4 slike cvjetnjaka u br. VIII., IX. i XII.

II. G. ing. Ž. Arnoldu (Zagreb) za 4 slike iz botan. vrta u broju I. i II.

III. G. agr. I. Kaluđeroviću (St. Bar, Crna Gora) za 2 slike masline i grožđa u br. IV. i XI.

IV. G. Sret. Bikaljeviću (Sarajevo) za sliku sitne stoke u Bosni u br. X.

V. G. M. Palianu (Gospić) za sliku njegovog vrta u br. XII.

* * *

Natječaj za ovo godište objavit ćemo u slijedećem broju.

Uredništvo i Uprava.

Korice za uvez pojedinih godišta „Uzornog Vrtlara" razaslat ćemo naručiteljima do konca siječnja.

Akviziciju i inkasaciju sviju oglasa za „Uzorni Vrtlar" u Zagrebu vrši knjižara M. Šek, Zagreb, Strossmayerova ul. 6, gdje zagrebački pretplatnici mogu i pretplatu uplatiti.

Izdavač i odgovorni urednik: **Stjepan Pirnat, prof., Zagreb, Ciglana 24.** — Tisak: **M. Šek, Zagreb, Strossmayerova ul. 6**

Bogato ilustrovana knjiga

CVIJEĆE U SOBI

na predprozornici i balkonu

od prof. Stj. Pirnata

sadrži sve potrebne upute za svakoga, tko u sobi, na predprozornici ili na balkonu drži cvijeće.

Knjizi je cijena 28 Dinara (tvrdo vezanoj sa zlatotiskom 40 Dinara). Poštom 2 Dinara više.

Za pretplatnike „Uzornog Vrtlara" stoji ova knjiga samo 24 Dinara (tvrdo vezana sa zlatotiskom 38·— Dinara) zajedno sa poštarinom.

Stara godišta

„Uzornog Vrtlara"

mogu se dobiti kod nas uz cijenu:

Godište 1923.	nevezano	Din. 24·—
„ 1924.	„	„ 30·—
„ 1925.	„	„ 40·—
„ 1926.	„	„ 40·—

Korice za uvez pojedinog godišta „Uzornog Vrtlara" sa oznakom godišta u zlatotisku 15 Din. Pojedino uvezano godište 20 Dinara više od neuvezanog godišta. Poštom za svako godište 2 Dinara više.

Uprava „Uzorni Vrtlar", Zagreb
Pošt. pretinac 201.

Gospodarske knjige

razašiljemo samo našim pretplatnicima po narudžbi i uz unaprijed poslan novac:

Adametz dr. prof.: **Živinogojstvo.** Opći dio	Din. 130·—
Broz Kv.: **Pčelarstvo**	„ 8·—
Bek V.: **Kokoši** (sa slikama)	„ 5·—
Častek: **Gojidba kunića** (sa slikama)	„ 4·—
Drnić M.: **Ribogojstvo** (sa slikama)	„ 8·—
Debeljak: **Seljačke zadruge drugdje i kod nas**	„ 10·—
Degen i Kern: **Nadam i kolika**	„ 5·—
Filipović dr.: **Mljekarstvo** (sa slikama)	„ 30·—
„ „ **Sirarstvo** (sa slikama)	„ 36·—
Grujić: **Racionalno gajenje svinja** (ćirilica) sa slikama	„ 20·—
Jagić: **Živinski liječnik** (sa slikama)	„ 36·—
Kaltner prof.: **Berba i vrijenje vina**	„ 5·—
Kern dr. prof.: **Prva pomoć nastradalim životinjama** (sa slikama)	„ 18·—
Krištof dr.: **Vrbanac, metiljavost, ikričavost** [sa sl.]	„ 5·—
Maođekić dr. prof.: **Čiliska salitra** [sa slikama]	„ 5·—
„ „ „ **Gnojidba livada** [sa slikama]	„ 12·—
„ „ „ **Racionalna upotreba umjet. gnojiva** [ćirilicom ili latinicom]	„ 2·—
„ „ „ **O krumpiru**	„ 20·—
„ „ „ **Vapneni dušik, njegova upotreba i djelovanje**	„ 8·—
Morović: **Peronospora i oidium**	„ 3·—
Muačević dr.: **Šećerna repa** [ćirilicom] sa slikama	„ 12·—
Prohaska dr.: **Govedarstvo I. Pasmine i uzgoj goveda** (sa 51 slikom)	„ 56·—
„ „ **Govedarstvo II. Krmiva, hranidba goveda** (sa 12 slika)	„ 48·—
Popović: **O kukuruzu** (sa slikama)	„ 15·—
Pozajić: **Tri gospodarske nevolje svinjogojaca**	„ 5·—
Pirnat prof.: **Povrćarstvo** (sa slikama). — Knjižarska cijena Din. 20·—, a za naše pretplatnike	„ 15·—
„ „ **Poljoprivreda** (Temelji naprednog gospodarenja)	„ 15·—
„ „ **Cvijeće u sobi, na predprozornici i balkonu** (sa 123 slike). — Knjižarska cijena Din. 28·—, a za naše pretplatnike	„ 24·—
Radić I. prof.: **Peronospora, oidium i trsni moljac**	„ 3·50
„ „ „ **Vino od trsa do trošidbe**	„ 51·—
„ „ „ **Vinogradarstvo i pivničarstvo** (110 sl.)	„ 26·—
Rajčević M. prof.: **Porođaj domaćih životinja**	„ 5·—
„ „ „ **Uzgoj, hranjenje i bolesti svinja**	„ 5·—
Ritig I. prof.: **Vinogradarstvo** (sa slikama)	„ 80·—
„ „ „ **Vinarstvo** (sa slikama)	„ 60·—
Steinhausz: **Nonius** (sa slikama)	„ 25·—
„ **Lipicanac** (sa slikama)	„ 50·—
„ **Slinavka i šap. Svinjska kuga**	„ 3·—
Šeringer: **Uređenje gnojišta**	„ 3·—
Turk agr.: **Gospodarstvo** (Novo izdanje.) Sa slikama	„ 230·—
Vouk dr. prof.: **Mali gljivar**	„ 10·—
Wittmann: **Pučko pčelarenje** (sa slikama)	„ 15·—
„ **Pčelarenje** (sa slikama)	„ 20·—

Ovim cijenama **treba priračunati poštarinu** i to kod narudžbe do 20 Din — 1 Din., a za svakih daljnjih 30 Din. po 1 Din.

Knjige se šalju **samo poštom.**

Uprava „UZORNI VRTLAR" Zagreb I.
Poštanski pretinac 201.

Knjiga o povrću

POVRĆARSTVO

(Uputa u proizvodnju povrća)
od prof. Stj. Pirnata

Cijena 20 Dinara.

Pretplatnici „Uzornog Vrtlara" dobivaju od nas ovu knjigu zajedno sa poštarinom — dok se ne iscrpi još mala zaliha

za 15 Dinara

Prodajem 10 pčelaca

!

u Dzierzonkama. Pčelci su dobro opskrbljeni zimicom, imadu mlade i plodne matice i t. d. Dajem svaki pčelac po 400·— Din., ispod cijene. Tko kupi svih 10, poklonit ću mu i vrcaljku, posve novu, masivno građenu, koja odgovara za sve vrsti okvira. Interesenti neka se (uz priklop marke za odgovor) obrate radi daljnjih informacija pismeno na: Josip Peić, ratar i pčelar, Kutjevo.

Kuniće

čistokrvne belgijske orijaše, osobito mužjak krasan, gorostas, star 1½ god., kao i francuske ovnolike, rasprodaje: Franjo Komarek, brijač, Bjelovar. — Za odgovor priložiti marku.

Stalno mjesto

kao samostalan vrtlar traži Slovenac vrtlar, samac, vješt svim vrtnim kulturama. — Cijenjene upite i ponude sa uvjetima molim slati na: Jakob Rihtarič, vlastelinski vrtlar, pošta Gomilsko pri Celju.

Kuniće

zajamčeno čiste francuske ovnolike kao i belgijske orijaše rasprodaje Franjo Komarek, brijač, Bjelovar. Za odgovor priložiti marku.

Voćke

visoke, piramide, palmete i kordonci, ruže povijuše, maline, ribiz, ogrozd, ukrasno grmlje, Clematis, žalosna vrba, divlja loza i drugo. — Na zahtjev šalje se cjenik!

Mihael Podlogar, drevesničar in vrtnar
Dobrna pri Celju.

HRVATSKA

UČITELJ. ŠTEDNA I PREDUJMOVNA ZADRUGA U ZAGREBU

Kukovićeva 34 **Osnovana 1889.**

Prima uloške

i podijeljuje vjeresiju
uz najpovoljnije uvjete!

Najukusnije uređivanje

GROBOVA

kroz čitavu godinu, obavlja savjesno vrtlarstvo **Majcen,** ZAGREB (Mirogoj)

NA ZELENO CIJEPLJENE VINOVE LOZE

2-godišnje ožiljene kalemove na raznim amerikanskim podlogama cijepljene, 1-godišnje amerikanske divlje gole i ožiljene loze u svakoj vrsti može se naručiti kod:

Ladislav Ševar -- Petrovaradin (Majur)
posednik vinograda i loznog rasadnika
Poštanski prelinac br. 17
(Stovarište preko željez. magazina.) Cjenik šaljem besplatno!

Pozor!

Vinogradari i voćari!

Prvoklasne vinogradske i voćne cijepove sviju vrsti, vrtne ruže, vinogr. podloge, korenjake i ključiće, voćne podloge jabuka, krušaka i trešanja razašilje:

Vinogradarska i voćarska škola
Franjo Mlinarić, Hrastovsko
pošta Ludbreg
Cjenici se šalju na zahtjev besplatno.

Prof. Dr. V. Mandekića:

Džepni poljoprivredni kalendar

Tvrdo vezan stoji samo **20 Dinara**
(Poštom 2 Dinara više.)

Ukusno opremljeni ovaj džepni kalendar bit će od koristi svakom gospodaru, jer sadrži mnogo vrijednih podataka, koje gospodar često treba. — Pretplatnici „Uzornog Vrtlara" dobivaju ga uz knjižarsku cijenu i kod naše uprave

NAJBOLJI PRAVI
HARZER-
KANARINCI

počam od 8 Maraka. Pjevači-prednjaci, parovi za uzgoj, poput snijega bijeli kanarinci. Krletke, ptičja hrana i ptičji lijekovi. ☞ Ilustrovani cjenik besplatno.

Grosszucht Heydenreich,
Bad Suderode in Harz (Njemačka).

Osnove za

moderne parkove
[javne i privatne]
kućne vrtove

852

izrađuje strogo strukovno:
V. Belšan
vrtni tehničar - Vrapče donje 10 - kraj Zagreba

»Vrt« Džamonja i dr.

društvo s o. j. * Maribor * (Slovenija)

Interurbani telefon 150. Brzojavni naslov: „DŽAMONJA MARIBOR"

Najveći izbor raznovrsnog

cvijeća

i ukrasnog bilja za sobe, salone, restauracije, kavane, parkove i manje vrtove!

Izrađuje planove za klasične, romantistične i mixt parkove, ukrasne manje i veće vrtove i voćnjake, te preuzima potpunu izradu istih.

20 velikih staklenika
sa centralnim grijanjem!

Prodaja raznovrsnog **oruđa**
za vrtlarstvo, voćarstvo i vinogradarstvo.
Umjetni gnoj i razna sredstva protiv bolesti bilja.

Sjemenje

povrća, cvijeća i gospodarskog bilja sa vlastitih sjemenogojskih plantaža i od najboljih svjetskih proizvađača sjemenja.

Raznovrsne plemenite

voćke:

jabuke, kruške, trešnje, kajsije, višnje, šljive, breskve, orahe, mušmule, dunje kutine) u raznim oblicima: visoko i polustablasto, grmičasto, piramide, U-oblici, palmete, vodoravni i uspravni kordoni i t. d.

Plemenite vinove loze
na amerikanskim podlogama, ribizla, ogrozda, malina i jagoda u najboljim vrstama!

Presade

povrća, cvijeća i šparge
najboljih vrsta!

Ukrasno
drveće za drvorede,

konifere, ukrasno grmlje i trajno cvijeće. Oko 200 vrsti raznih Dahlia (Georgina), zatim Canna, gladiola, irisa, lovora, aukuba, evonymus, tuba-ruža, zumbula, tulipana i t. d., i t. d.

Odio za vrtl. arhitekturu!
Projektiranje parkova, vrtova, javnih nasada i t. d.

Zahtijevajte najnoviji
ilustrovani cjenik!
Vrtlari i preprodavaoci dobivaju popust!

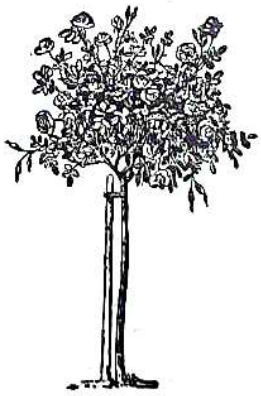

Tisak M. Sek, Zagreb.